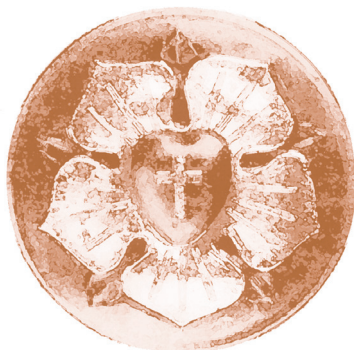

LUTHERSK KIRKETIDENDE

TEMA: UTENLANDSKE PRESTER

LEDER

AKSENT - IKKE DIALEKT

ARTIKLER OG INNLEGG

UTENLANDSKE PRESTER
- OPPFØLGING OG VEILEDNING

PRESTER TIL NORGE

ISLANDSK PREST I DEN NORSKE KIRKE

AFRIKANER OG PREST I DEN NORSKE
KIRKE

SØNDAGSTEKSTEN

PÅSKENATT

PÅSKEDAG

ANDRE PÅSKEDAG

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

AKSENT – IKKE DIALEKT

Evangeliet er både universelt og kontekstueft. Eller sagt på en annen måte: Evangeliet kjenner ingen landegrenser eller språkgrenser, men det er samtidig avhengig av tid og sted og begripelige ord. Det har de siste årtiene vært en betydelig bevegelse i retning av å betone den kontekstuelle siden ved kirkens tilstedeværelse og oppdrag, slik at kirkens kultur og språk har nærmet seg den stedlige kultur og språk. Allerede på 30-tallet malte Henrik Sørensen sin nordiske Kristus, slik vi finner ham i altertavler i Lillestrøm og Notodden. På 90-tallet var "kristendom på norsk" et viktig begrep og en faglig term innen kontekstuell teologi. Menigheter og bispedømmer har bevisstgjort sin egen spesielle arv, og lokale kirkespill dukker opp på hvert nes. Et betydelig arbeid er blitt gjort for å gi de samiske språk et større tilfang av salmer og liturgisk materiale. Kanskje går det an å si at vi med møysommelig

arbeid har nærmet oss pinsedagens under: "En stor folkemengde stimlet sammen da de hørte denne lyden, og det ble stor forvirring, for hver enkelt hørte sitt eget morsmål bli talt." (Apg 2,6)

Hva så når en fremmedartet stemme lyder i kirkerommet, en stemme som knapt kan karakteriseres som dialekt, men mer som aksent? Den norske kirke har i løpet av 30 år fått et betydelig tilfang av utenlandske prester. Flertallet av disse kan ikke bruke sitt morsmål i formidlingen av evangeliet, men har av nødvendighet måttet nærme seg et fremmed språk, slik som misjonærene har måttet gjøre det i generasjoner. Fra andre kanten har norske menigheter måttet skjerpe sansene: Må jeg anstrenge meg for å forstå min egen prest? Forstår jeg henne godt nok? På sett og vis er dette en ur-innstilling i den verdensvide kirke. Det meste er kommet til oss utenfra. Frelsen kommer fra jødene. For alle oss som ikke

er jøder, er frelsen blitt oversatt og tilegnet, og først gjennom århundrer opptatt i språket og kulturen. Nå kommer det igjen stemmer utenfra, med aksent fra Island og Etiopia, Tyskland og Amerika. Kirken vår har måttet spisse ørene, og kirken vår er blitt rikere.

I dette nummeret av Luthersk Kirketidende har vi satt søkelyset på utenlandske presters tjeneste i Den norske kirke. Det faktum at antallet er økende, skyldes både kirkens rekrutteringsbehov og en generell sterkere flyt av arbeidskraft globalt. Alle som bidrar i samtalen, understreker den berikelse utenlandske prester er for Den norske kirke. Samtidig reises det spørsmål om både kommunikasjon og kompetansekrav. Det er i bispedømmene at gevinster og omkostninger

Kirken vår har måttet spisse ørene, og kirken vår er blitt rikere.

ved tilsetting av utenlandske prester avveies. Som representant for arbeidsgiverne i bispedømmene har Bispemøtet iverksatt et arbeid

med å tydeliggjøre de krav og prosedyrer som skal følges ved tilsetting. Den brosjyren som er under utarbeidelse, vil gjøre kompetansekravene tydeligere og sikre lik behandling av de utenlandske prestene som søker stillinger i Den norske kirke. Også utdanningsinstitusjonene blir involvert i disse prosessene, gjennom såkalte innpassingssaker.

Vi har også ønsket at de prestene det gjelder, selv skulle komme til orde. Det er svært interessant å lese de betraktningene som soknepresten i Sør-Fron og kapellanen i Skårer deler i sine bidrag. Hvordan har det vært å bli betrodd pastoralt lederansvar i De norske kirke?

God lesning!

.....
SJUR ISAKSEN
 SJUR.ISAKSEN@MF.NO

UTENLANDSKE PRESTER – OPPFØLGING OG VEILEDNING

AV ØYVIND RISE, SENIORRÅDGIVER I BISPEMØTETS SEKRETARIAT
RIO@KIRKEN.NO

I Den norske kirke tilsettes det i dag mange prester med utenlandsk bakgrunn. Spesielt i de nordlige bispedømmene er andelen utenlandske prester høy. For Den norske kirke er dette en berikelse. Samtidig jobbes det for å imøtekomme utfordringer knyttet til språk- og kulturforskjeller ved blant annet å bedre opplæring og veiledning.

STOR BERIKELSE

For Den norske kirke er utenlandske prester en berikelse. De bidrar til å avhjelpe utfordringer knyttet til rekruttering, og sikrer en forsvarlig prestedekning i lokalsamfunn hvor prestesøkningen er lav. De bringer også med seg erfaringer og kunnskaper fra andre kulturer og land, som tilfører vårt eget kultur- og menighetsliv mye verdifullt. Utenlandske prester bidrar i tillegg til å styrke kontakten med kirker i andre land. Det er flere eksempler på at bispedømmer og prostier har lagt studieturer til utenlandske kollegers hjemland.

SPRÅK- OG KULTURUTFORDRINGER

Samtidig er det noen utfordringer knyttet til det å tilsette utenlandske prester, blant annet relatert til språk- og kulturforskjeller. I denne forbindelse er det viktig at kirken som arbeidsgiver legger forholdene best mulig til rette for oppfølging, veiledning og opplæring av den enkelte prest. Her vil biskopene og Bispemøtet spille en sentral rolle. Biskopene leder prestatjenesten og har i kraft av dette også et særlig ansvar for å drøfte handlingsvalg og tiltak for forhold knyttet til prestatjenesten.

Videre har biskopene sentrale oppgaver ved

tilsetting av utenlandske prester. I forkant av tilsetting av utenlandske personer til prestestilling (både ordinerte og ikke-ordinerte) forutsettes det at biskopen har en samtale med vedkommende prest om personlig egnethet og tilrettelegging av tjenesten.

BEDRE OPPLÆRING OG TYDELIGERE ANSVARFORDELING

I desember 2013 arrangerte Bispemøtet et seminar om utenlandske prester. Seminaret hadde som målsetting å tematiserte utfordringer og innsatsbehov i forbindelse med tilsetting av utenlandske prester. Det ble rettet oppmerksomhet mot områder hvor kirken måtte legge forholdene bedre til rette for prestene, og det ble løftet frem konkrete innsatsbehov som kunne løse utfordringer. Særlig ble det pekt på behovet for bedre opplæring og oppfølging i forkant av tilsetting.

I tillegg framkom det at oppgavefordelingen mellom de ulike aktørene i tilsettingsprosessen må tydeliggjøres (fakultetene, bispedømmerådene, biskop, kirkeråd). Her har det vist seg at det kan oppstå uklarheter, blant annet fordi det ikke finnes ett regelverk som tydelig klargjør rollefordelingen. En måte å løse dette på er å lage en brosjyre eller veiviser for alle involverte organer, som beskriver prosessene og reglene ved tilsetting.

NY BROSJYRE SKAL KLARGJØRE ANSVAR

Bispemøtet har i etterkant av seminaret arbeidet med rutiner og prosedyrer for tilsetting av utenlandske prester. Som del av dette arbeidet er

Bispemøtet i ferd med å ferdigstille en brosjyre som skal tjene som felles informasjonsmaterieell for alle organer som er involvert ved tilsetting av utenlandske prester. Målet med denne brosjyren er å klargjøre hvilke ansvarsområder og oppgaver som ligger til det enkelte organ. Brosjyren inneholder en oversikt over ulike regler og forskrifter som gjelder ved tilsetting av prester, og gir en kortfattet oppsummering av rollefordeling og prosedyrer. Målet er at brosjyren vil være en hjelp til å avklare uklarheter som kan oppstå i forbindelse med tilsetting. Brosjyren vil trykkes i et senere nummer av Luthersk kirketidene.

INNFØRER SPRÅKTEST

I tillegg til å utarbeide en brosjyre har Bispemøtet gjort vedtak om innføring av språktest ved tilsetting av utenlandske prester; jfr. sak BM 9/15. Et slikt vedtak forplikter både arbeidsgiver og den enkelte prest. For arbeidsgiver innebærer det å legge til rette for kvalifisert språkopplæring i forbindelse med tilsetting. Dette vil være et viktig tiltak i forbindelse med oppfølgingen og veiledningen av utenlandske prester, og vil kunne bidra til å sikre at de får en god tjeneste i Den norske kirke.

Utenlandske prester er avgjørende for at vi har en forsvarlig prestedekning i Norge, og er en berikelse for vårt kirkeliv. Derfor er det viktig at kirken legger til rette for god oppfølging og veiledning. Det arbeidet som nå er i gang i Bispemøtet og i andre kirkelige instanser, vil være viktig i tiden fremover.

ARTIKKEL

PRESTER TIL NORGE

AV ERLEND WOLDSETH, RÅDGIVER VED DET TEOLOGISKE MENIGHETSAKULTET
ERLEND.WOLDSETH@MF.NO

Antallet prester som ønsker sin utdanning vurdert med tanke på å søke prestatjeneste i Norge, er forholdsvis få, men samtidig tilstrekkelig til at jeg som saksbehandler ved Det teologiske Menighetsfakultet jevnlig forholder meg til slike saker. Ser jeg tilbake på de to siste årene er mitt inntrykk at vi har hatt en overvekt av søknader fra personer med dansk, islandsk og amerikansk profesjonsutdannelse. I tillegg mottar vi også henvendelser fra søkere med østeuropeisk, afrikansk og asiatisk preste-/pastorutdannelse. Jeg

vil her først beskrive hva som er typisk framgangsmåte i slike saker, før jeg gjør kort og godt rede for et par aktuelle utfordringer knyttet til behandlingen av denne type søknader.

På bakgrunn av§ 3–5. *Godskrivning og faglig godkjenning* i universitets- og høyskoleloven kan MF som akkreditert høgskole selv vurdere og avgjøre søknader fra enkeltpersoner som søker om godkjenning av annen høyere utdanning som faglig jevn god med utdanning som tilbys ved MF, f.eks. i forhold til graden cand.theol. I den

innledende fasen der en person tar kontakt for en slik vurdering, vil første punkt på min liste alltid være å opplyse om krav til norsk språk. For mange vil det være en stopper for å gå videre i prosessen. To grupper søkere unngår dette kravet: 1) personer med skandinavisk utdanning og 2) personer med presteutdanning fra et annet land, som i tillegg oppfyller kravet til norsk språk. For eksempel kan personen som henvender seg til MF, være norsk statsborger med norsk videregående utdanning.

Søkere fra europeiske land vil sjeldent være ordinert til presterjeneste siden ordinerte prester i EØS-land omfattes av *Forskrift om autorisasjon av prester i henhold til EØS-avtalen* og dermed ikke trenger å gå veien om faglig jevngodhetsvurdering av egen utdanning. Unntaket er prester fra EØS-land, som er ordinert, men ikke i en evangelisk-luthersk kirke. Søkere med presteutdanning fra andre land enn EØS-land vil kunne være både ordinerte og ikke-ordinerte.

Ved faglig jevngodhetsvurderinger av saker fra søkere fra skandinaviske land og søkere med utdanning fra andre land, som oppfyller krav til norsk språk, gjøres det to parallelle vurderinger. Den ene vurdering går på å sammenlikne innholdet i den aktuelle utdanningen med programplanen for cand.theol. Den andre vurderingen handler om personen som søker, oppfyller kriteriene for å kunne søke Kirkerådets evalueringsnemnd om godkjenning etter § 4 *Forskrift om tilsetning av menighetsprest*. Dersom den som søker, oppfyller kriteriene til nemnda, vil det som oftest være en raskere vei til presterjeneste enn å gå veien om en faglig jevngodhetsvurdering. Det vil nemlig som regel alltid være snakk om mer studier før en faglig jevngodhetsvurdering kan gis. Dette skyldes at mange utdanninger i både innhold og omfang avviker fra den norske modellen.

Et eksempel på en slik utdanning er den amerikanske graden *Master of Divinity*. Dette er vanligvis en treårig grad som ikke nødvendigvis bygger på en kristendomsfaglig/teologisk bache-

lorutdanning. Dermed kan veien til cand.theol. via en faglig jevngodhetsvurdering bli lang. Godkjenning gjennom nemnda gir derimot tilgang til en ettårig praktisk-teologisk utdanning som når det gjelder omfang, innhold og fleksibilitet, kan framstå mer attraktiv for denne gruppen søkere. Attraktiv er også muligheten for å ta en slik utdanning på deltid, der dette er mulig, slik at jobb og studier kan kombineres.

Kompleksiteten og behovet for ressursbruk i denne type saker varierer, men er gjennomgående høy. Når bakgrunnen til personer som søker om faglig jevngodhetsvurdering, kan være så forskjellig, blir det viktig å sikre at man har forstått saken på et tilstrekkelig detaljert nivå til å kunne fatte et rettferdig vedtak sett i forhold til eksisterende praksis. Kommunikasjon med søker underveis i prosessen er dermed også noe som kjennetegner behandling av slike søknader.

Også engasjementet knyttet til denne type saker kan være forholdsvis høyt. Vedtak i en slik sak kan ha stor betydning for den enkelte søker, både økonomisk og familiemessig. I enkelte tilfeller kan deres tjeneste allerede være sterkt ønsket inn i en konkret stilling eller et eksempel.

Det er mitt inntrykk at antall søknader om faglig jevngodhetsvurdering er forholdsvis stabil. Samtidig ser det ut som om den bakgrunnen det søkes jevngodhetsvurdering for, følger visse trender. For øyeblikket kan det se ut som om det er amerikansk presteutdanning (*Master of Divinity*) som er den utdanningsbakgrunnen det oftest søkes faglig jevngodhetsvurdering for. Og personene som søker, er ofte norske statsborgere.

Min vurdering er at mange som søker om faglig jevngodhetsvurdering i forhold til norsk cand.theol., enten det er *Master of Divinity* eller annen presteutdanning, har gode forutsetninger for å fungere som prester i Den norske kirke. Veien til presterjeneste gjennom søknad om faglig jevngodhetsvurdering anser jeg derfor som en liten, men viktig arena for rekruttering til presterjeneste i Den norske kirke.

ISLANDSK PREST I DEN NORSKE KIRKE

AV KRISTINN OLASON, SOKNEPREST I SØR-FRON
KRISTINN.OLASON@SOR-FRON.KOMMUNE.NO

På hvilke måter opplever du som prest med utenlandsk opprinnelse kan gi et spesielt bidrag til preste-tjenesten i Den norske kirke?

Det er klart at det ikke er en særlig stor forskjell på preste-tjenesten på Island og her i Norge. Islanding og nordmenn har historisk sett hatt et veldig nært forhold, og det er en positiv opplevelse for islendingene å komme til Norge. Jeg har for min del hatt en veldig god erfaring her i Sør-Fron i Gudbrandsdalen. Jeg og kona mi, Harpa, er veldig takknemlige for den gode og positive mottakelsen vi har fått her. Det er klart at alle prester i Den norske kirke med utenlandsk opprinnelse tar med seg sin personlige historie og sine erfaringer som kan komme til gode i en norsk menighet. Men det viktigste er at utenlandske prester integreres og inkluderes i fellesskapet i bygden. Det er klart at prestens rolle som forkynner er grunnleggende; derfor er prekenen en av hans viktigste oppgaver i kirken. Dette er en stor utfordring for en utenlandsk prest; språket er nøkkelen til vellykket arbeidsliv i et fremmed land, til god integrering og trivsel. Målet er jo å bli en del av det norske samfunnet uten å gi avkall på sin egen kultur og språk!

Er det sider ved preste-tjenesten i Den norske kirke som du har opplevd spesielt krevende fordi du kommer fra en annen kirke og en annen kultur?

Nei, ikke så mye fordi jeg kom fra en annen kirke, men det er helt klart at det tar tid å sette seg inn i språket og kulturen. Derfor var det viktig for meg å få skoling i norsk samfunnsliv og kultur. Det er likevel viktig å bli mottatt i

menigheten på en positiv måte. De kirkelige oppgavene er veldig like det som jeg kjenner fra Island, men et dødsfall kan være særlig krevende for prester og andre som jobber på dette område. Presten jobber tett med politi, kriseteam og begravelsesbyrå, men dette skjer uansett hvor presten kommer fra. Også her er språkkunnskap grunnleggende, en nøkkel til vellykket samarbeid. Dette gjelder også dåpssamtaler, sjelesorg og annet som preger prestens daglige menighetsarbeid. Det er derfor viktig at en utenlandsk prest får støtte fra prostens og god oppfølging og veiledning. Det har i alle fall vært svært viktig for meg.

Stilles det for strenge krav til godkjenning av utenlandske prester i Norge, eller burde kravene være strengere?

Det er selvfølgelig helt i orden hvis en utenlandsk prest som ikke er ordinert til preste-tjeneste, først må ta praktikum for å kunne få prestejobb i Norge. Jeg synes at det er viktig at prestemangelen ikke fører til at Den norske kirke stiller mindre krav til prester med utenlandsk opprinnelse. Men jeg synes også at det er viktig at biskopene koordinerer kravene med et solid, faglig grunnlag. Dette gjelder spesielt språkkunnskaper; en prest med utenlandsk opprinnelse blir nødt til å lære seg språket for å kunne gjøre seg forstått, forstå andre og i det hele tatt fungere i samspill med de andre. Det er viktig for prestene å forstå menigheten, men det er like viktig for menigheten å forstå presten!

AFRIKANER OG PREST I DEN NORSKE KIRKE

AV ONESIMUS JALATA NAGARI, KAPELLAN I SKÅRER MENIGHET
ONESIMUS.JALATA.NAGARI@LORENSKOG.KIRKEN.NO

Det er hyggelig å bli spurt om å skrive om mine erfaringer i møte med Norge og den norske kulturen som utenlandsk prest i Den norske kirke (DnK). Jeg vil skrive om noen av de utfordringene man av og til møter, om det stilles for strenge formelle krav til utenlandske prester i Norge, eller om kravene burde vært strengere.

LITT OM HVEM JEG ER OG HVOR JEG KOMMER FRA.

Jeg vokste opp i Mekane Yesus-kirkens eldste menighet i ei lita bygd som heter Bodji vest i Oromia. Menigheten som befinner seg 50 mil vest for hovedstaden i Etiopia, er ca. 120 år gammel. I løpet av alle disse årene har misjonærer fra de fleste lutherske kirker i Vesten virket der. Vi var med andre ord ganske internasjonale i Bodji! Vi hadde hørt at det her ikke skal være verken jøde eller greker, slave eller fri, kvinne eller mann. For alle er en i Kristus Jesus (Gal 3,28).

MITT MØTE MED NORGE OG DNK.

Da jeg kom til Norge opplevde jeg at den afrikansk-karismatiske formen for gudstjeneste vi hadde hjemme, var mer lik det frikirkelige eller lavkirkelige Norge, enn høymessen i DnK. Estetikken i de gamle kirkene, med bl.a. prekestoler som titter ut av veggen, og presten som sto langt over sittehode til menigheten, var uvant. Veien til frikirkene og ungdomsmenigheter var kort; selv var jeg ung og ”lovende”. Der opplevde jeg å bli omfavnet, og nærmest ”overfalt” med omsorg! Men etter to til tre måneder forsto jeg at jeg fortsatt var ”den fremmede” på flere av stedene jeg forsøkte å bli integrert i. Følelsen av å være ”uten-

for” var ikke lett. Men noen av disse menighetene kunne ha blitt mitt åndelige hjem, hadde det ikke vært for flytting.

Etter hvert vendte jeg tilbake til ”den gamle” kirken. Her følger man samme Ordo som i Mekane Yesus. Sakramentene ble forvaltet på samme måte, og jeg fikk del i dem. Jeg kunne følge med tekstene som ble lest, selv om det var vanskelig å forstå prekenen. De få som var i kirken, satt hver på sin benk. Etter hvert fikk jeg også min egen benk. Her ble jeg langt i fra overfalt med omsorg. Jeg ble hilst på etter gudstjenesten, men på den samme måten som alle andre. Det var godt. Jeg opplevde det som den beste måten å få meg til å føle meg hjemme.

Jeg er nemlig ikke så glad i ”inkludering” som begrep. Senere fikk jeg mulighet til å snakke høyt om min motstand mot dette begrepet, også der ledelsen i DnK var representert. Begrepet er synonymt med umyndiggjøring. Her er det en som gjør noe veldig aktivt for ”den andre”, og den andre blir helt passivisert og må vente på hjelp. Jeg sier ikke at begrepet ikke kan ha noe for seg i andre sammenhenger, men har lite å gjøre i kirken, for der skal alle føle seg hjemme. Derfor er jeg veldig glad for at DnK endelig har fjernet begrepet ”inkluderende” fra rekken av begreper som den definerer seg selv med.

I ”den gamle” kirka kunne jeg se bekymring i blikkene til noen. De var redde for at jeg kom til å bli sittende igjen for å søke kirkeasyl. Det gjorde meg ikke noe. Men jeg synes det er storartet at folk fra alle slags religioner og kulturer opplever DnK som så gjestfri at de kan tenke seg å bo der når alle andre dører bli slengt igjen for

ansiktene på dem. Etter hvert begynte jeg å forstå menighetsblader og avisartikler. Jeg forsto at ikke alle som oppsøker kirken for dåp, bryllup og gravferder, er kirkegjengere på ukentlig basis. Men nesten alle visste hvor skapet skal stå i DnK. De forlanger kvalitet i de tjenestene som de har krav på som medlemmer.

Jeg beundrer DnK for måten den har klart å få det store flertallet av egen befolkning til å føle seg hjemme der. Lavere terskel går det nesten ikke an å bygge. DnK er som et stort hjem med mange barn. Alle barna er ikke alltid hjemme. Men de vet alle at de er hjertelig velkomne når de skulle ønske å komme hjem igjen. De vet at døra er vid åpen for dem. DnK var også åpen for meg. Den ble min kirke.

Å VÆRE (UTENLANDSK) PREST I DNK?

Å få være prest har stått øverst på min ønskeliste helt fra jeg var 6 år gammel. Jeg ble grepet av et intenst ønske om det da jeg opplevde at Gud selv velsignet meg personlig når den gamle presten lyste velsignelse over menigheten i Bodji.

Det skjedde mens min kirke var rammet av en av sine verste forfølgelser, og mens familiemedlemmer var i vanskeligheter, som noen av de mest torturerte kristne i det kommunistiske Etiopia. Men til tross for mitt ønske hadde jeg i utgangspunktet ikke turt å tenke på prestedtjeneste i Norge.

Men prest ville jeg bli, ikke fordi jeg har noe mer spesielt å bidra med hvor som helst enn andre prester, men jeg ønsker å formidle noe av denne enorme velsignelsen som jeg selv har mottatt. Og jeg tok hele min utdannelse i teologi i Oslo, av den enkle grunn at jeg befant meg her.

Da jeg var ferdig utdannet, var jeg sikker på at jeg ikke skulle søke prestedstillinger i Norge, tvert imot: Det var en del forhold som så ut til å være til hinder. Det at jeg er utenlandsk, var ikke et av dem! For jeg visste at "Gud vil øse ut sin Ånd selv over slaver og slavekvinner" (Joel 3)! Men jeg ønsket å inneha stillinger kun hvis jeg er kvalifisert, ikke at jeg blir tilsatt fordi noen synes synd på meg. Det appellerer like lite som om noen skulle gifte seg med meg fordi hun syntes synd på meg.

MENIGHETEN SOM TØR SATSE OGSÅ PÅ UTLENDINGER

Det ga meg en enorm glede da jeg ble oppringt og spurt om å jobbe som prestevikar på sykehus mens jeg studerte. Og akkurat idet jeg var ferdig med praktikum, ble jeg spurt av prost Arne Sand i Nedre Romerike om et lengre vikariat i en av menighetene jeg hadde hatt praksisplass i. Det gjorde veldig godt, og ga håp om å bli prest i DnK.

I Skårer har 2 av 3 prester utenlandsk bakgrunn, mens 2 av 5 fellesrådsansatte er innvandrere. Ingen av oss er mer spesielle enn andre. Faktum er at alle mennesker er unike! Nådegavene vi blir tildelt, er ikke personlig kapital. De er gitt til oppbygging for menigheten. Vår bakgrunn spiller ingen rolle.

Men flere i menigheten har sagt at vi med vår bakgrunn ser på saker med et annet og nytt blikk enn de selv, og at det er berikende for dem. Jeg vet også at det alltid er kostnadsfritt for en menighet som er så åpen. Skårer menighet ga det som måtte til for å gi meg/oss plass og la meg/oss føle seg hjemme. Ingen i verden kunne tatt imot meg på en bedre måte! Derfor er det riktigere for meg å snakke om den spesielle måten jeg selv ble omfavnet på, enn "om jeg eventuelt har noe spesielt å bidra med".

Jeg fikk alle tiders kolleger både i menigheten og i prostiet. Det var godt samarbeid fra dag én. Her var jeg i gode hender. Her er det også kirkeledere på nasjonalt nivå; alle ville meg vel. Da jeg hadde vikariert ett år i Skårer menighet, oppfordret folk fra alle aldersgrupper i menigheten meg til å søke den helt ordinære kapellanstillingen som var lyst ut. Det grenset da til det hovmodige ikke å søke, da jeg innerst inne også ønsket å jobbe i menigheten.

Jeg var blitt veldig glad i menigheten! Og jeg tok det som bekeftelse da jeg ble satt på førsteplass i menighetsrådets innstilling. Det var mange søkere på listen, som jeg mente var langt bedre kvalifisert enn det jeg var. Men vi vet jo det at menighetene generelt prioriterer dem de kjenner. De hadde sett meg i ett år og visste hva de fikk. Og jeg selv visste hva jeg gikk til.

Det var alt jeg trengte. For meg spilte det

egentlig ingen rolle om både innstillingsrådet og bispedømmerådet hadde valgt en annen. Menigheten hadde gjort meg til en del av seg selv. De lot meg kjenne hvordan det er å bli ønsket og satt pris på. Derfor ville jeg være her, ansettelse eller ikke.

ER DET EGENTLIG BRA IKKE Å HA UTFORDRINGER?

Jeg går ikke rundt og påstår at min måte å gjøre ting på bare er en fryd for alle. Derfor vil jeg takke alle som orker å forholde seg til meg. Jeg har stor respekt for det! Når det er sagt, så kom det utfordringer i møte med hverdagen og noen få medlemmer av kirken.

Ett eksempel: Det var det en middelaldrende kvinne som helt fortvilet oppsøkte kirken. Det var kirketjeneren hun støtte på med sin fortvilelse. Kvinnen kunne ikke forstå at DnK kunne gå så langt som "å ansette en muslimsk prest!" Den lattermilde kirketjeneren svarte humoristisk at det nå er "bare integrering som gjelder, og ikke noe annet".

De få som hadde problemer med å akseptere meg i forbindelse med enkelttjenester, var de som ennå ikke hadde møtt meg eller snakket med meg. Noen kunne se det uvanlige navnet mitt på skjemaet hos begravellesbyråene. Det var mindre enn en håndfull som i en kort periode helt i begynnelsen ikke ville ha noe med en afrikansk prest å gjøre.

Det var altså ikke "jeg" som var et problem for dem, men min bakgrunn. Jeg forstår dem. Kunne de vite om den fremmede presten kunne si navnet til deres avdøde mor eller far? Om han forsto kulturen? Om universitet og biskop hadde gjort jobben sin før de sendte denne innvandreren ut i menigheten? Jeg visste at jeg ikke kunne forvente at alle skulle godta meg. Det hører nok med til oppgaven for en utenlandsk prest å gi mennesker opplevelse av trygghet når han/hun møter dem.

Slik har det vært for kvinnelige prester, kvinnelige dommere og kvinnelige politifolk. Vi må ta tiden til hjelp og gjøre jobben uten å være hårsåre. Jeg kan ikke tvinge min prestatjeneste på folk. Men ledelsen i kirken ga meg all den støtten

jeg trengte. De var tydelige på at ingen fikk lov til å diskriminere meg på grunn av mitt utseende.

Til dem som ønsket å avvise meg, sa ledelsen i kirken at de ikke hadde noen bedre å tilby. Ledelsen i kirken og menigheten slo ring om meg. Nølende måtte sørgende forholde seg også til meg. Men heldigvis oppdaget de etter hvert at det ikke var så verst å ha meg som forrettende prest.

ER DET EGENTLIG STRENGE KRAV FOR GODKJENNING AV UTENLANDSKE PRESTER I DNK?

For tiden er det slik at den norske kirke har utfordringer med rekruttering av egne til prestatjenesten. I det siste er det blitt flere og flere utenlandske prester, ikke minst i Nord-Norge. Det er godt at også vi utlendinger kan bidra til prestatjenesten i Norge. Hvorfor kan ikke utlendinger virke som prester når de kan være gode leger, sykepleiere, advokater, ingeniører og politifolk?

DnK er også nødt til å gjøre noe med rekrutteringsproblemene i egne rekker. Interessant, god og solid utdannelse er fortsatt nødvendig. Og så må det være samsvar mellom en lang utdannelse, lønns- og arbeidsvilkår også i kirken. Kirken kan ikke henge etter utviklingen i samfunnet.

Spørsmålet om ansettelse av prester med annen kulturbakgrunn bør ikke knyttes kun til manglende rekruttering. Det fins andre viktigere grunner enn dette. Kirkens budskap er overordnet alle nasjonale, kulturelle og territoriale grenser. Kirkens oppdrag i verden er *Missio Dei*, som er universell. Den kjenner ingen grenser. Derfor definerer DnK seg selv som verdensomspennende. En "hellig, allmenn kirke, de helles samfunn" som vi bekjenner oss til, er heller ikke bare norsk. Guds rike er fargerikt. Der er alle kulturer, språk og etnisiteter representert. Men det betyr ikke at man ikke skal stille krav til hverandre.

KIRKEMØTET ER IKKE HELT UKJENT MED PROBLEMSTILLINGEN

Jeg ble veldig glad for at integrering av enkelte innvandrere og menigheter var en viktig sak på

kirkemøtet i 2009. Et par ledere fra innvandrermenheter ble invitert til å holde appell. Men det føltes galt at det viktigste budskapet som kom frem på dette møtet, var en klage over at det ikke ansettes mennesker som har utenlandsk bakgrunn, som prester i DnK. At befolkningen ser på dem som "fattige folk fra sør". Det ble klaget over at man i Norge bruker språket for å hindre ansettelse av utenlandske prester i DnK. Det ble vist til at det bl.a. ikke stilles like strenge krav til norske misjonærer på misjonsmarken.

Er ikke dette like merkelig som om norske prester i sjømannskirken skulle klage over manglende lønn fra nasjonale kirker der de er i utlandet? Jeg mener også at sammenligningen hva angår språk, ikke holder. Det er forskjell på å være misjonær og komme med et vitnesbyrd, og det å utføre grunnleggende prestatjeneste! Jeg har heller ikke hørt om norske misjonærer som forretter i begravelser og bryllup i kirken jeg har vokst opp i. De hadde helt andre oppgaver.

Som prest i Norge er det disse oppgavene man skal ta seg av. Norske misjonærer reiser til misjonsmarken med kvalifikasjoner som er nødvendige for å løse oppdraget de er sendt for. Og de lønnes ikke av de nasjonale kirkene de jobber i. Så vidt jeg vet, er det ingen som har lagt hindringer for noen fra Afrika som ønsker være misjonær i Norge, tvert i mot.

Nordmenn utenlands setter stor pris på Sjømannskirken, Den norske kirke i utlandet. Å forsøke å integrere innvandrere og innvandrermenheter i DnK er minst like vanskelig som å integrere nordmenn i de nasjonale kirkene i utlandet.

Innvandrergrupper fra den tredje verden er enda mer sårbare enn nordmenn i utlandet. For mange av dem har ikke selv valgt å reise fra hjemlandet sitt, men måttet flykte. De har heller ikke like lett for å reise tilbake dit de kom fra. De trenger sårt det fellesskapet de står i.

Det er viktig for alle parter at det stilles krav til kompetanse, og at man unngår forskjellsbehandling. Jeg mener til og med at det er viktig at norske myndigheter undersøker om det foreligger tilstrekkelig kompetanse hos noen som ønsker å være prester for denne vanskeligstilte

gruppen. Deres ledere, som ofte ikke står i noe strukturelt system med tilsyn og støtteapparat, er kanskje "kvalifiserte" til å lede disse menighetene. Men dermed er de ikke uten videre kvalifiserte nok til å gå over til DnK som prester.

Det finnes mange katolske, ortodokse og andre menigheter som ikke står i samme kulturkrets som Norge. De klarer seg selv, med sine egne prester. Hvorfor skulle prestene fra slike menigheter gå over til å være prester i DnK i stedet for å være hyrder for sine egne?

Det er jo heller ikke snakk om at menigheter fra samarbeidskirker som den anglikanske kirke eller den amerikanske, tyske, finske, og svenske menigheter skal integreres i DnK, eller at deres prester skal gå over til DnK.

Hva er det som skulle sette bestemte grupper i en annen stilling? Det går ikke an å søke på prestatjeneste som gruppe. Den enkelte som ønsker å virke som prest, må derfor møtes med de kravene som stilles til alle, også hvis de skal vurderes av Evalueringsnemda etter § 4 eller § 5 (den såkalte profetveien). Motsatt skal kirken heller ikke gi plass for diskriminering av noen på grunn av tilhørighet! Å la noen inneha vanlige prestatstillinger i DnK bare for integreringen sin skyld, er å utvanne kvalifikasjonskravet. Det er det samme som å undergrave kompetansen til dem som virkelig har jobbet hardt gjennom flere år for å oppnå nødvendig standard. Man skaper ikke likeverdige prester i kirken ved å tilsette noen uten kvalifikasjoner. Men det vil helt sikkert skape klasseforskjell i tjenesteutførelsen.

Og det er trist hvis det skal lages annenrangs arbeidstakere i kirken. Det virker som man allerede har begynt å diskutere å sende prester med utenlandsk bakgrunn på skolebenken igjen. I hvert fall i Nord-Norge. Det er uverdige at prester som har fungert i flere år, blir sendt på kurs for å kvalifisere seg på nytt til stillinger de allerede innehar. Kirken må også bruke NOKUT, det offentlige organet som har ansvaret for godkjenning av utenlandske studier.

Også prestestudier fra utlandet må gjennomgå en slik siling hvis man skal ha likeverdige medarbeidere i kirken. Hvis utdannelsen er like god eller bedre enn det man har i Norge, så må uten-

landske prester i tillegg studere norsk historie, DnKs tradisjoner og norsk kirkerett. De må avlegge eksamen i norsk språk, på samme måte som alle andre som søker offentlige stillinger.

Når det er sagt, så vet vi at de aller fleste som tilegner seg et annet språk i voksen alder, kanskje aldri blir like gode i det nye språket som i sitt morsmål. Men språkferdighetene er nødvendige for utførelsen av prestedtjenesten. Det handler om god kommunikasjonssevne. Det er viktig for enhver prest å beherske språket og kulturen man fungerer i, for å utøve en fullverdig prestedtjeneste.

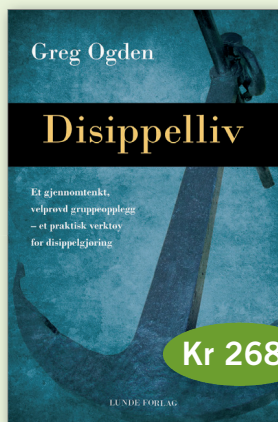
En periode med praksis i den kirken man vil jobbe i, er nødvendig hvis man skal lykkes i sin tjeneste. Biskopen skal ta seg av spørsmålet om egnethet, på lik linje med alle andre prester som

skal ha sitt virke i DnK. Det holder ikke at man kunne ha vært prest der man kommer fra.

Det finnes til og med flere etnisk norske som har virket som prester på misjonsmarken, som ikke uten videre er kvalifiserte som prester i Norge. Dette er et faktum selv om språket ikke skulle være noe problem for dem. Hensikten med at man stiller krav, er at arbeidstakeren skal bli rustet til tjenesten og møte forventningene på en god måte.

Hvis alt dette er oppfylt, skal man egentlig slutte å diskutere den enkeltes bakgrunn, for det skal egentlig ikke være til hinder i en globalisert verden. Man kan med fordel være påpasselig med ikke å generalisere også her, for utenlandske prester er like ulike som alle andre.

AKTUELT

Greg Ogden **DISIPPELLIV**

Ingen blir født som disippel. Disippel blir man gjort til. Som Jesus sa: «Gå og gjør ... disipler!» Men hvordan?

Ogden anbefaler disippelgrupper på 3–4 personer, og boka hans dekker et innholdsmessig kjernepensum over 25 kapitler om det nye livet i Jesus. Livspraksis og solid teologi går hånd i hånd.

«Endelig er denne glimrende boka tilgjengelig på norsk!»

Tor Erling Fagermoen, generalsekretær i NKSS

**BOKEN KJØPER DU I DIN LOKALE BOKHANDEL
ELLER PÅ WWW.LUNDEFORLAG.NO**

SØNDAGSTEKSTEN

SJUR ISAKSEN - EGIL MORLAND - ØYSTEIN I. LARSEN

PÅSKENATT - PÅSKEDAG ANDRE PÅSKEDAG

PÅSKENATT

4.-5. APRIL

Prekentekest: Mark 16,1–8

Lesetekster: 1 Mos 1,1–5.26–2,2 / 2 Mos 14,1–22 / Rom 6,3–11

Liturgisk farge: Hvit

GUDSTJENESTEN

De menighetene som har innarbeidet påskenatt som gudstjenestetradisjon og kanskje også som dåpsgudstjeneste, er gjerne entusiastiske. Å feire gudstjeneste i en natteminne er i seg selv uvant og forventningsskapende for deltakerne. Når dette i tillegg er natten før *den gylne sol frembryter*, kan man regne med en menighet som er både motivert og nær den eksistensielle nerven som påskedramaet uttrykker. I teksten og i liturgien for påskenatt, er det 4 lesninger. Det er disse som utgjør en stamme i gudstjenesten, i tillegg til påskelyset, dåp og/eller dåpspåminning. Den første skapelsesberetningen (1 Mos 1–2) utgjør sammen med evangeliet om oppstandelsen

(Mark 16,1–8) en slags frelseshistorisk ramme. Mellom disse er det frelse gjennom drukning og dåp som gjelder (2 Mos 14 og Rom 6). Med en slikt teksttyngde bør selve prekenen være kort.

I forberedelsene til gudstjenesten er det viktig å gjennomtenke forholdet mellom denne gudstjenesten og den som følger noen timer seinere, nemlig påskedag. Selv om oppstandelsen ifølge Markus leses påskenatt, er det et poeng at gudstjenesten ikke i for stor grad foregriper påskedagens proklamasjon. I nattetimene er det fortsatt undring og uro som dominerer, slik det også er i prekentekestens siste linjer. Framfor alt er denne gudstjenesten en anledning til å løfte fram dåpen, både som lære, praksis og påminning.

TEKST OG BUDSKAP

Med 3 tekstrekker vil en av evangelistenes oppstandelsesvitnesbyrd nødvendigvis bli til overs på påskedag. Det er Markus som må vike. Til gjengjeld er det hans evangelium som blir lest på påskenatt, i alle rekker.

V 1: Evangelisten synes ikke å være helt enige om hvem og hvor mange det var som gikk til graven tidlig om morgenen den første dagen i uken:

Matteus: Maria Magdalena og den andre Maria.

Markus: Maria Magdalena, Maria, Jakobs mor og Salome.

Lukas: Kvinnene som hadde fulgt ham fra

Galilea. Maria Magdalena, Maria, Jakobs mor og Johanna er nevnt ved navn.

Johannes: Maria Magdalena.

V 3: Markus bruker historisk presens for å beskrive kvinnenens ankomst til graven, slik vi er blitt vant til at mange forteller om viktige hendelser i nåtidig norsk: Så kommer de til graven! Dette er et fortellerteknisk grep som har til hensikt å trekke leserne inn i handlingen. Markus vil mer enn å referere; han vil engasjere med sin beretning. Dette gjentar seg både i v 4 (da de ser opp) og i v 6a (men han sier til dem).

V 7: Den beskjeden kvinnene får, er en gjengklang av 14,28: ”Men etter at jeg er stått opp, skal jeg gå i forveien for dere til Galilea.”

V 8: Selve reaksjonen på møtet med den unge mannen i graven, ”skjelvende og *ute av seg*”, som vi har i Bibel 2011, er et sterkt følelsesuttrykk. På gresk er det brukt *extasis*, et ord som vi i noen sammenhenger forbinder med ”ut av seg sjæl-opplevelser”. Det er kanskje ikke så rart at kvinnene ble redde og ute av seg selv; de er i hvert fall i godt selskap i møte med Guds åpenbaringer. En morsom parallell finnes i beretningen om budbringernes besøk hos Abraham og Sara i 1 Mos 18. Sara hadde bare en tom livmor, men ble lovet et barn. Kvinnene ved graven hadde bare en tom grav, men ble lovet et møte med den oppstandne Jesus. Alle ble redde da de hørte løftet.

Det er fristende å knytte noen ord til de tekst-kritiske sidene ved Markusevangeliets avslutning. Men i en påskenattgudstjeneste er det neppe særlig hensiktsmessig. Gudstjenesten påkaller nattens og grålysningens drama, mer enn refleksjoner om den litt visne avslutningen som det opprinnelige evangeliet trolig hadde.

Ellers vil det være naturlig å bruke de andre tekstene aktivt i prekenen, særlig hvis man velger dåpen som tema. Både 2 Mos 14 og Rom 6 gir anledning til å utfolde en rik og fortrøstningsfull dåpsteologi. N13 184: *Farao nådde oss like ved stranden*, er nesten obligatorisk når 2 Mos 14 og Rom 6 skal leses. Denne salmen kan også disponere en kort preken med både narrative og dogmatiske elementer.

PREKEN

- *Gjennom natten til Dagen*. Det er mørkt ute når denne gudstjenesten finner sted. Helt av seg selv vil den bære i seg dynamikken mellom mørke og lys, natt og dag. På vei til graven og ved bredden av Sivsjøen er det natten som har overtaket. Så mange håp er brutt! Men så skjer det: Havet åpner seg; graven åpner seg; en håpets soloppgang er i emning.
- *Gjennom vannet til Landet*. Endelig er de kommet til vannet, både israelsfolket og dåpskandidatene! Men noe må gå under for at noen skal gå over. Gjennom vannet føres vi inn i det fulle gudstjenestefellesskap. Gjennom korstegnet ved døpefonten blir vi påminnet om vår tilhørighet.
- *Gjennom døden til Livet*. Påskenatt er brennpunktet for de to viktigste overgangsritene i kirken: Dåp og gravferd. På en paradoksal måte er dåp er begravelse, og begravelse er oppstandelse. Vi slipper ikke unna døden; vi druknes i dåpen. Men underet ligger på den andre bredden.

Lykke til!

SJUR ISAKSEN
UNIVERSITETSLEKTOR
SJUR.ISAKSEN@MF.NO

PÅSKEDAG

5. APRIL 2015

*Preiketekst (og fortellingstekst): Matt 28,1–10
Lesetekstar: Jes 52,7–10 / Rom 14,7–9
Liturgisk farge: Kvit.*

Salme: Guds kyrkje, syng kring vide jord (189)

TRU, HÅP OG GUDS KJÆRLEIK Innleiande tankar.

Det hende i ei Oslo-kyrkje i studietida. Det var påskedag. Salmesong, kor og påskeliljer bygde opp til ein sterk og forventningsskapande *intima-sjon* der høgtidsvers og preiketekst markerte *crescendo*. Men buen var spent for høgt! Krutet var brukt opp. Preika etterpå opplevdes som ballongen med hol i; lufta fisla ut før amen blei sagt.

Påske er klisjéane sin dag. Kan det gå annleis når det analogilause skal proklameras? Det er nett dét: Bodskapen om oppstoda blir denne dagen proklamert, kunngjort, utbasunert – ikkje ”berre” forkynt. Utfordringa blir då å skape dette rommet som tek tilhøyraren opp i seg, trass i, meir enn på grunn av, klisjéane. Påskepreika må ikkje bli påståeleg og repeterande!

Den andre grøfta er å gjera påskehendinga ”alminneleg”. Også det er ei reell freisting. Jesu oppstode vert ein illustrasjon på at det gode ”sigrar”, at livet ”vinn”, kort sagt at det går mot lysare tider – for oss, for kyrkja, for verda. Jo visst skal våren komme. Då er det ikkje så innpåslet viktig at vi trur at oppstoda verkeleg hende. For ho hende(r) – i prinsippet.

I mismotige stunder har eg tenkt at det hadde vore best slik. Så kunne vi dela prinsippet med alle menneske av god vilje og gjera vårt beste ut av det – i vår realisering av det gode. Kanskje det skuldast at det tærer på oss at ”Herren er sein

med å oppfylle lovnaden” (2 Pet 3,9)? Men tenk etter: Dersom Jesus verkeleg stod opp frå dei døde slik samtlege evangelistar og heile det NT vitnar om, så endrar det som sidan hende – eller ikkje hende – ingenting på den saka!

Som i jula har vi i påsken draghjelp frå konteksten. Folk er velvillig innstilt!

TEKSTEN

Evangelia skildrar detaljar rundt oppstoda ulikt. Det gjeld m.a. talet på kvinnene som var dei første vitna. Maria Magdalena er med alle stader, og ”den andre Maria” (27,61) er her identifisert som mor til Jakob og Josef.

Det er påfallande dubliseringar i den korte teksten.: Først det viktige – som alltid når Gud eller hans representantar vitjar menneska: ”Ver ikkje redde” (v 5 og 10), med engelen og Jesus som subjekt. Likeeins er marsjordren ”til Galilea” nemnt i både v 7 og v 10. Her finn vi også skilnaden frå Markus. Versa 1 og 5–8 er særstoff hos Matteus. Han er også åleine om konspirasjonen og rådløysa hos øvstepresten og eldsterådet.

Det er eit trekk ved alle forteljingane om oppstoda, som vi gjer vel i å merka oss: Det hende ”som han sa” (v 6). Det er også realiteten bak den samstemte formuleringa hos synoptikarane: ”Han er ikkje her. Han er stått opp.” Sambandet til Jesu liv før Golgata må etablerast. Derfor også den overtydelege ordren om å gå til Galilea. ”Kom og sjå!” gir vitna syn for segn.

Her skal vi også merka oss Matteus sin korreksjon av vår fordom om kva oppgåve engelen hadde. Han kom ikkje som ekstra *man power* til flytting av tung stein, men som vitne, så dei fekk *sjå!* Jesus var allereie stått opp – som han sa. Sjølve oppstoda vert ikkje skildra, berre alle teikna som viser at ho har skjedd.

Hans Kvalbein meinte elles at uttrykket ”Herrens engel” har ein gamaltestamentleg klang, og viser m.a. til 1 Mos 22. Når Herren openberrar seg, er det himmelske kvalitetar over inntrykket: strålende som eit lyn, klede kvite som snø. Det er ei gudsoopenberring, ein *teofani*, Matteus skildrar.

TIL PREIKA

Den første dagen

Oppstoda skjedde ”då sabbaten var til ende ... den første dagen i veka”. Er det så fullt av mein- ing som orda lyder? Jesu dramatiske død og (vid)underlege oppstode rokka ikkje ved sabbats- bodet, så absolutt som det vart tolka. Tida gjekk sin gang etter Guds forordning.

Men deretter tek ei ny byrjing til! Den første dagen i veka, ikkje den siste!, skal frå no av bli Herrens dag. Om det er aldri så sant at Herren er overalt og kan tilbedast overalt og til alle tider, og sjølv om vår evangeliske fridom ikkje tvingar oss til noko som helst: Det må tungtvegande grunnar til å vika frå den første dagen i veka. Kanskje det kan fornøya kyrkjelyden å veta at vi har 52 påskedagar i året, og at dei vart feira lenge før den eine påskedagen fekk si tid og liturgiske tyding? Dermed vert det å halda seg borte når kyrkjelyden samlast ”som nokre har for vane” (Hebr 10,25), også eit negativt vitnemål om påskedag og Jesu oppstode. Her hende nemleg det som gjer at vi samlast!

Etter gudstenestereforma har vi snakka mykje om kyrkja sin orden, ordo. Men éin ting synest å vera gløymd: Før vi talar om dåp, nattverd, forkynning, bønner og lovsong, høyrer den regel- messig tilbakevendande søndagen til denne ordo. Det spesielle er ikkje at dette er spesielt for kyrkja (som organisasjon), men at tida, og vekslinga i tida, vert kvalifisert, vigsla og *kristna*. Jesus stod opp den første dagen i veka. Vi samlast for å høyra og halda vitnemålet om Han levande.

Den åttande dagen

Søndagen vert også kalla den åttande dagen, fordi dét også ligg i teksten vår: ”Då sabbaten var over...” Gordon Lathrop seier at det er som om dagen ligg *utanfor* veka, på same måten som at oppstoda ligg utanfor det vi tidlegare har erfart. Difor skal vi ikkje tankelaust (?) seier at søndagen er ”Herrens dag”: Uttrykket må opp- havleg forståast som det *møtet* med den opp- stadne som fann stad (i gudstenesta: finn stad!), meir enn at dagen (meir enn andre dagar!) er Herrens. Det vert sagt om dei første kristne at dei ikkje kunne leva utan *dominicum*, dvs.

utan forsamlinga til, i og om den oppstadne.

Den evige dagen

Derfor varslar den første – som den åttande – dagen ei tid som først vert fullenda i eska- tologien. Dermed ser vi også at intensjonen med kvila på den sjuande dagen er intakt sjølv om vi kristne ikkje feirar sabbaten. For det kviler ein større lovnad over Jesu oppstode: – *Så er det då ein kviledag i vente for Guds folk* (Hebr 4,9).

Det er derfor vi kjem saman på den første dagen. Tilværet her må jord møtest av ein analogi som held alle ting, tid og æve, i balanse. Det motseier ikkje erfaringa vi gjer her i livet. Men dagen er ei stadig påminning om ein annan røyndom, som den gongen i den første påsken.

Difor skal det nettopp ikkje lyda som ein klisjé, det som Paulus uttrykkjer slik: ”... at Kristus døydde for syndene våre, som skriftene har sagt, at han vart gravlagt, at han stod opp att tredje dagen, som skriftene har sagt.”

Dette er *evangeliet*, skriv Paulus, altså ordet om Guds kjærleik til syndarar. Det er på dette konkrete grunnlaget vi byggjer vår tru. Det er til dette ordet vi knyter vårt håp.

Elles ”blir det til inga nytte at de kom til tru” (1 Kor 15, 2–4).

EGIL MORLAND
FØRSTEAMANUENSIS NLA HØGSKOLEN
EGIL.MORLAND@NLA.NO

ANDRE PÅSKEDAG

6. APRIL 2015

Prekentekest: Luk 24,36–45

Lesetekster: 1 Mos 45,1–15 / 1 Pet 1,18–23

Liturgisk farge: Hvit

BETRAKTNING

”Naturligvis ville ikke disiplene ha satset sine liv på å forsvare en oppdiktet konspirasjonsteori. Det ville ha vært langt enklere, og mer naturlig, å gjøre ære på en død Jesus, som en av de mange martyrprofeter hvis gravsteder ble høyt aktet av jødene. Man skal bare lese evangeliens skildringer av hvordan de vettskremte disiplene gjemte seg bak lukkede dører, og så fortsette med beskrivelsene i Apostlenes gjerninger av de samme mennene der de åpent forkynner Kristus i gatene og i fengscellene, for å se hvilket jordskjelv det skapte, det som skjedde påskemorgen. Oppstandelsen er troens episenter. Den er, skriver C. H. Dodd, ’ikke en tro som vokste frem i kirken; det var kirken som grodde frem omkring troen, og selve den forutsetning troen var grunnlagt på.’” ”Selv om mye ved oppstandelsen inviterer til å bli trodd, er det ingenting ved den som tvinger en til å tro. Tro forutsetter muligheten for ikke å tro; ellers ville det ikke være tro.”

(Philip Yancey: Den Jesus jeg ikke kjente, Oslo 1999)

Det håndgripelige – det åndgripelige

Ta på meg! Se på hendene og føttene mine. En ånd har ikke kjøtt og bein.

Vi kaller det håndfast. Vi har visst ikke noe vi kaller åndfast...

Min troshistorie er ikke biografi. Den er en skapelsesberetning.

TEKSTEN

Først for kvinnene, v 24,1ff, så for emmausvandrerne, v 13ff, så for hele flokken, v 33.36ff, – så skal det til alle, v 44. Slik er siste kapitlet i Lukasevangeliet bygd opp. Fortellingen om emmausvandrerne og dens avslutning er nå skilt fra hverandre i hver sin tekstrekke, men hører jo tett sammen. Forsamlingen til dagens tekst er den samme som i foregående fortelling: De elleve og vennene deres, nå sammen med de to som egentlig hadde vendt hjem. At Jesus dukker opp, gjør ikke slutt på usikkerheten og tvilen, som beskrives med ulike ord for engstelse og tvil. Det kraftige ordet, *emfobos*: forferdet, redd, brukes også om kvinnene ved graven, v 5. Gjennom ulike kanaler prøver Jesus å realitetsorientere dem. Han bruker et direkte og umisforståelig språk: Det er (virkelig) jeg! Men tvil og håp fortsetter å kjempe om plassen i dem. Teksten har et klart antidoketisk sikte: Her står ingen udødelig sjel med et skinnlegeme. Jesu demonstrasjon av sin kroppslighet etter oppstandelsen forteller hvordan dette er en tilstand som er lik, men likevel annerledes enn vår. Han skal ikke berøres, Joh 20,17, men kan innby til å tas på, Joh 20,27. Han kommer inn i lukkede og avlåste rom, Joh 20,19. Når steinen veltes til side ved graven, er det ikke for at han skal komme ut, men for at vi skal kunne se inn. Han viste seg i en annen skikkelse, Mark 16,12, men spiste også aftens med emmausvandrerne, Luk 24,30. Paulus reflekterer seg fram til det han kaller for himmelske kropp og jordiske kropp, 1. Kor 15,35ff. Men altså: Kropper!

Spisingen har heller ikke noe måltidskarakter: Han spiser ikke *med* dem (Apg 1,4), men foran dem (*enâpion* som er gjengitt: mens de så på). Han spiser for syns skyld. Troens gjennombrudd ligger flere uker fram, i pinsens begivenheter, selv om Lukas' første bok kan avrundes med en oppsummerende, mer foregripende glede, v 52; megagleden (*meta kjaras megalas*) ligger foran dem. Oppstandelsen er et fundamentalt punkt, men avstanden mellom bevis og overbevisning er ennå ikke overvunnet.

PREKENEN

Fortellingene om møtene med den oppstandne etter oppstandelsen er realistiske og troverdige: Det var overraskende lang vei mellom å se og å tro. De første vitnene pendler mellom å få bevis og å få overbevisning. Det var (og er!) ingen snarvei mellom hode og hjerte når det gjelder å ta inn oppstandelsens faktum. Dodds iakttakelse er viktig: Troen er ikke et produkt av kirken, men heller omvendt. Likevel var det tung prosess å føre dem til overbevisning. Det var ikke nok å se eller møte, ta på eller pustes på; jfr. bemerkningen i Lasarus-fortellingen om å bli overbevist av dem som vender tilbake fra de døde, Luk 16,27f. Disiplene måtte pustes på av Helligånden. Slik er det fortsatt. Det er ikke nok med undring. Det må skapelse til. Troshistorien min er en skapelsesberetning, en underberetning. Det er ikke tilstrekkelig å stoppe ved de enkelte elementer. Troen min er ikke summen av enkelthendelser. Hvis andre påskedag er påskedagstjeneste nr. to på samme kirkested, kan dette være stedet hvor vi kan reflektere over troens under ut fra dagens tekst. De første vitnenes motstrebende, men håpefulle ferd mot trosgjennombruddet – deres og vår vei.

Det er beretninger om *troens historie*, hvordan det blir tro – og om *troens art* og vesen; tro er ikke en jevn og stødig tilstand, full og konstant over-

bevisning. Fortsatt kastes den troende mellom full og konstant overbevisning og troens kamper. Men møtet med den tomme (tømte) grav og den oppstandne er ufrakommelige tegn på at vårt trosgrunnlag ikke er *"fantasma"* som det står i en tekstvariant til v 37 i dagens tekst.

Å se dagens tekst under troshistorieperspektiv gir god sammenheng med epistelteksten fra første Petersbrev. Der fremheves Guds langsiktige og målrettede gjerning bak vår tro, 1 Pet 1,22ff: Ved ham er dere kommet til tro. Også bildet med den nye fødsel understreker det underfulle i prosessen, v 23.

PREKENSKISSER

Alt 1: Troens motbakker

- For redde til å tro.
- For glade til å tro.
- Ta på meg og se: Med nattverden i munn og hender.

Alt II: Han som kommer

- Gjennom låste dører.
- Inn til låste sinn.
- Underet i de tomme hender.

ØYSTEIN I. LARSEN
BISKOP EMERITUS
OEYSTEININGAR@GMAIL.COM

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

SØKERE

BORG BISPEDØMME

Kapellan i Sarpsborg prosti med tjenestested Ullerøy, Ingedal og Skjeberg sokn:

Aschim, Kristine Bekken (28), ungdomsarbeider, Oslo

Fossheim, Kristine Inderhaug (42), Lena Melve, Ingrid B. (28), stiftskandidat, Kråkerøy Mentzen, Svein (61), vikarprest, Kråkerøy Olsen, Tore Schwartz (57), kapellan, Sørumsand Pedersen-Eriksen, Hanne Marie Iaurisuläiel (27), ungdomsarbeider, Oslo Østrup, Ole (51), vikarprest, Fredrikstad

Sokneprest i Sarpsborg prosti med tjenestested Greåker sokn:

Fossheim, Kristine Inderhaug (42), Lena Hansen, Ragnhild (43), kapellan, Sarpsborg Johannessen, (Jan) Petter (47), koordinerende sokneprest i samarbeidsområdet Øst, Fredrikstad domprosti, Fredrikstad Melve, Ingrid B. (28), stiftskandidat, Kråkerøy Mentzen, Svein (61), vikarprest, Kråkerøy Pedersen-Eriksen, Hanne Marie Iaurisuläiel (27), ungdomsarbeider, Oslo

Sokneprest i Østre Romerike prosti med tjenestested Dalen sokn:

Fossheim, Kristine Inderhaug (42), Lena Lied, Oscar Andreas Elgvin (28), kundebehand-ler, Oslo

Sukka, Janne Merete (44), fungerende sokneprest Dalen sokn, Sørumsand

Sokneprest i Østre Borgesyssel prosti med tjenestested Askim sokn:

Ekroll, Erling (40), generalsekretær / daglig leder, Oppegård

Fossheim, Kristine Inderhaug (42), Lena Torbjørnsen, Magne (42), Studentprest, Askim

TILSETTING

MØRE BISPEDØMME

I bispedømerådet sitt møte 6. februar 2015, vart Arne Moltubak tilsett som sokneprest i Ørsta, Søre Sunnmøre prosti.

Moltubak bar takka ja til stillinga og begynner 1. mars 2015.

«Vi trenger ærlige og slagferdige bøker om tro og om forholdet mellom tro og vitenskap. Dette er en slik bok. Både der jeg er enig, og der jeg leser materialet noe annerledes, blir jeg utfordret og tvunget til å tenke. Samtidig er Ottosen alltid etterrettelig og åpen for andres syn.»

Henrik Syse, forsker og filosof

«Dette er en bok i særklasse. Her vrir det av gode argumenter for en klassisk kristen tro.»

Asbjørn Kvalbein, forfatter og webpastor

Kr 268,-

Hvis Gud finnes, hvorfor finnes det ateister? Kan ikke en allmektig Gud utrydde all tvil?

Som tenåring møtte Espen Ottosen denne problemstillingen på en kristen ungdomsleir. Siden har han lett etter svar. På en personlig og ærlig måte skriver han om ateistiske anklager, om kristne tenkere, om Big Bang og evolusjonslæren, og om hva som egentlig kjennetegner kristen tro. Her er få ferdigtygde svar og mange gode refleksjoner.

Finnes også som e-bok

BOKEN KJØPER DU I DIN LOKALE BOKHANDEL
ELLER PÅ WWW.LUNDEFORLAG.NO

Avsender:
Luthersk Kirketidende
Sinsenveien 25
0572 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), prost Hege Elisabeth Fagermoen, universitetslektor Sjur Isaksen og sokneprest Anne Grete Listrøm. Redaksjonssekretær: Eyolf Berg

ALLE HENVENDELSER rettes til:
Luthersk Kirketidende
v/Eyolf Berg
Sinsenveien 25
0572 OSLO
Tlf. 91 17 65 37
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no
Opplysninger om annonsepriser og utgivelsesplan finnes på nettsidene.

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende sendes på e-post til ovenstående adresse. Artikler skal normalt ikke overstige 2500 ord, innlegg skal normalt ikke være mer enn 1200 ord.

ABONNEMENT: Pris kr. 590,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 800,- pr. år. Abonnementet inkluderer Tidsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år). Kontonummer: 3000.14.73669. Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev, SMS eller e-post). Gamle og nye numre kan kjøpes i pdf-format fra <https://lutherskkirketidende.buyandread.com>